

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Eruditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiæ Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

De intellectu & sapie[n]tia, prout sunt virtutes, & dona: & quomodo
sapientia differt à virtute. Cap. XXXIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

est bene inuenire, quæ ardua per nos sunt agenda vel fugienda, quorum non est determinata regula præscripta, quia non uniformiter sunt fienda vel fugienda. Per hoc ergo donum consilij erudimur ad rectè discernendum quid utile, decens & licitum: ac subleuamur ad eligendum quod licet, decet & expedit ad animæ salutem: & etiam expeditur ad prosequendum illud ad operationem virtuosam.

De intellectu & sapientia, prout sunt virtutes, & dona: & quomodo sapientia differat à virtute. Cap. XXXIII.

Veram quem diligit anima mea. Hæc tria anima Christiana nõ cesset inquirere. Iustitiam, tanquam viam, in qua ambulet: & iudicium, quasi cautelam, qua ambulet: & locum habitationis gloriæ tuæ sponsi, ad quem ambulet. Et pulchrè in sponsa prærogatiua omnia concurrunt pariter ad consummationem virtutum, vt de forma iustitiæ sit formosa, de notitia iudiciorum sit cauta, de desiderio præsentia vel gloriæ sponsi casta. Talem enim decet esse sponsam Christi. Cæterùm aduerte quàm eleganter amorem spiritus discernit ab affectu carnis, dum dilectum exprimere magis ipsa affectione quàm nomine volens, non simpliciter quem diligo, sed *quæ* inquit, *diligit anima mea*, spiritualem designans dilectionem. Viso igitur de secundo gradu prudentiæ, quem currere diximus cum dono scientiæ & consilij, iam tertium gradum prosequamur, prout scilicet prudentia est virtus purgati animi, quando scilicet virtus prudentiæ, est diuina, non quasi in electione præferre, sed hæc sola nosse & iugiter speculari, & tanquam nihil aliud sit delectabiliter intueri, quod propriè fit per dona intellectus & sapientiæ. Pro quo notandum, quod ex quo homo sit ordinatus ad beatitudinem tanquam ad finem supernaturalem, oportet ponere intellectum, & lumen aliquod intellectui superadditum, vt est virtus habitus supernaturalis principiorum supernaturalium, quæ sunt articuli fidei, & ex consequenti, quarundam operationum, quæ ordinantur ad fidem, *que per dilectionem operatur*. Et hoc lumen vocatur donum intellectus, & notat quandam excellentiam cognitionis penetrantis vsque ad intimas rerum intelligendarum essentias & veritates, quod non fit ita completè ex virtute naturalis intellectus. Hinc dicitur in libro de Spiritu & anima, quod intellectus est ea vis animæ, qua de diuinis) quantum homini possibile est) cognoscitur ad arcana caelestia penetranda: quæ penetrari nõ possunt, nisi

Prudentia
vt sit virtus
purgati ani-
mi.

Galat. 5.
Intellectus
donum.

per

per Spiritum eius, qui scrutatur etiam profunda Dei. Intellectus quidem, prout est virtus, inest homini naturaliter ex beneficio Creatoris: sed obtenebratus per peccatum, reformatur, adiuuatur, & perficitur ad limpidius intelligendum per quandam virtutem & gratiam, quae dicitur spiritus intelligentiae, & est donum Spiritus sancti, quod per gratiam mentibus fidelium infunditur. Vnde donum intellectus ipsum intellectum perficit ad penetrandum spiritualia ad salutem necessaria, ad quae lumen naturale intellectus attingere non potest: & se consequenter extendit ad quaedam agibilia, in quantum in agendis aeternis rationibus regulatur. Sicut enim sub accidentibus latet natura substantialis, & sub umbris latent signata, & sub similitudinibus & figuris latet veritas figurata: sic sub corporalibus latent spiritualia & diuina: ad quae inspicienda & cognoscenda mens introducit, & eleuatur supra modum humanum per donum intellectus. Nam sicut Spiritus sanctus per donum charitatis ordinat voluntatem hominis, vt moueatur in quoddam bonum supernaturale: sic per donum intellectus mentem hominis illustrat, vt cognoscat quandam veritatem supernaturalem, in quam oportet tendere per voluntatem rectam. Veruntamen tria sunt quae confundunt oculum intelligentiae, & excludunt a veri luminis contemplatione, scilicet tenebrae peccatorum, quae debent eijci per confessionem: complacentia peccatorum, quae debet eijci per puram orationem: & cura terrenorum, quae debet eijci per elongationem & mentis quietem. Secundum vero donum pro nunc prosequendum, supremum omnium donorum, vocatur sapientia. Quo habito, iam animus pacatus, tranquillussq; perfruitur & delectatur in Deo, quia quod in dono intellectus recte intelligit, fit ei sapidum & dulcissimum in dono sapientiae: solo rectitudinis amore sequens, quod intelligit esse sequendum. Est autem duplex sapientia creata. Vna per humanum studium acquisita: & est virtus intellectualis, quae dici potest aliquantulum sapientia, quia quidam in ea sapor inuenitur. Habet enim Philosophia mirabiles delectationes, vt patet quarto Ethicorum, licet iste sapor non sit oleo gratiae conditus. De qua dicit Bernardus. Quod sicut sol non omnes, quibus lucet, etiam calefacit: sic sapientia multos, quos docet quid sit faciendum, non continuo etiam accendit ad faciendum. Sed frustra in nobis diuinae cognitionis abundantia crescit, nisi in nobis diuinae dilectionis flamma augeat: quia vera sapientia causaliter praesupponit dilectionem, in quantum amor Dei & causa verae sapientiae, quia

D d

sapien-

Sapientia
creata du-
plex.

sapientia cognitionis diuinorum, habet eminentiam per quādam vnionem ad diuina. Sed diuinis non vnimur, nisi per amorem. Et solus qui per amorem *adheret* Deo, fit *vnus spiritus* cum eo. Requirit etiam vera sapientia iustitiam prauiam; quia, secundum Gregorium, prima Sapientia est vita laudabilis, & apud Deum mens pura; per quam puri puro iunguntur, & sancti sancto sociantur. Hinc est quod sapientes homines esse volunt; pauci tamen sapientes esse possunt. Iusti autem omnes potuissent; si esse iusti perfecte voluissent. Sapientiam & multum diligere potes, & ipsa carere potes; sed quanto amplius, iustus que dilexeris, tanto iustior eris, & sapientiae propinquabis. Alia est sapientia *desursum descendens à Patre luminum*, quae donum dicitur sancti Spiritus, utpote veri splendoris & boni saporis, cuius splendor dirigit intellectum ad veri cognitionem, & sapor erigit affectum ad boni saporosam delectationem. Obiectum enim doni sapientiae Deus est, prout est exercitium voluntatis ad saporosam delectationem. Actus autem sapientiae est contemplari Deum, non quocunque modo, sed ex dilectione, cum quadam experimentalis suauitate in affectu. Nam ille verè sapiens est, cuius anima amorosa adhaesione semper in Deo est, cuius interior oculus ad Tūperna erigitur. Quia nemo beatus esse potest, nisi summo bono: quod in ea veritate, quam sapientiam vocamus, cernitur & tenetur. Donam enim sapientiae est habitus animae supernaturalis à Spiritu sancto infusus, ad Deum cognoscendum & saporosè diligendum. Habet enim in se spirituales dulcedinem inclusam, & hoc ex vnione; quia sapientia dicitur à sapore; quasi sapore virtutum condita sapientia. Nam in sapore fit gustus; id est, experientia sapientiae; quae magistra est intelligentiae, & consummatio. Vnde si dicant omnes quod hoc gustabile dulce est; per hoc tamen non habetur experimentalis cognitio de illo, nisi prius attingat gustabile, vel attingatur ab illo. Sic si gustus spiritualis attingatur à dulcedine diuina; dicere potest cum sponsa: *Fructus eius dulcis guttur meo*. Veruntamen ista notitia spiritualis duntaxat perfectissimorum est; dicente Bernardo: Quicquid de rebus occultis scimus; o Domine Iesu, aut Scriptura docente, aut reuelante; aut certe (quod perfectissimorum est) gustando didicimus, id est, experientia. Nec secundum Hugonem, perfectum facit cognitio virtutis, nisi etiam habitus virtutis in experientia subsequatur, quae magistra est intelligendi. Nam virtutis cognitio in sola illuminatione intelligendi inchoatur, sed in experientia & habitu virtutis;

1. Cor 6.

Iacobi.

Sapientiae
donū quid.

Sapientiae.

Sapientiae 7.

gite perficitur. Unde ait S. Bernardus: Fortè sapientia à sapore denomi-
natur. Nec dixerim reprehendendum, si quis sapientiam, sapore boni
diffiniat. Unde sapientia vincit malitiam in mentibus, ad quas intra-
uerit, sanans & reparans cordis palatum: quo sanato, sapit iam boni,
sapit & ipsa sapientia, qua in bonis nulli melius. Quàm multa fi-
unt bona, quæ non sapiunt facientibus? Siquidem nõ sapore boni ad
illa, sed aut ratione, aut quacumq; occasione seu necessitate impellun-
tur. Beata mens, quam sibi totam vendicat sapor boni, & odium ma-
li. Nam in quo euidentius sapientia malitiã vincere comprobatur, q̃
cum excluso sapore mali, quæ non aliud quàm ipsa malitia est, boni
quidem intimus sapor, metis intima occupare tota suauitate sentitur.
Itaq; ad virtutè spectat, tribulationes fortiter sustinere: Ad sapientiam
autem, in tribulationibus gaudere. Non enim est idem virtute agi, &
virtute frui. Nam quicquid virtus elaborat, sapientia fruatur. Unde
virtus est quoddam stabile fundamentũ, super quod sapientia sibi ad-
ificat domum. Hinc ait Sapiens: *Sapientia scribe in otio.* Ergo sapientie
negotia sunt otia: & quo otiosior sapientia, eo exercitior in genere
suo. Econtrario, virtus exercitata clarior est, eoque probatior, quo effici-
osior. Aliud est igitur animã virtute agi, & aliud sapientia regi. Aliud
virtute dominari, aliud in suauitate deliciarì. Hæc Bernardus. Hanc
igitur sapientiam omnes adamare studeamus, tanquã impressionem
quandam diuinæ similitudinis, & emanationem à diuina sapientia.
Qui namq; familiariter eam adamare didicerit, & ei sapius vacare vo-
luerit, iucundam valde reddet vitam, & maximam in tribulatione cõ-
solationem. Est enim pluuia sapientie salutaris, & manna spirituale,
quod ingeniosis, & eam quærentibus de cælo infunditur, & irrigat
mentes piorum hominum, & obdulcat fauces animæ illorum.

*Quod perseverantia est discretionis filia: ad cuius debitam conserua-
tionem quatuor requiruntur. Cap. XXXIIII.*

Nueni quem diligit anima mea. Tenui eum, nec dimittam.
Cantic. III. In dilectione animæ notare possumus amorem
spiritualem & affectuosum. Cum enim aliquem affectuo-
se diligimus, hunc quasi animam nostram diligere dici-
mur. Quasi dicatur: Quem affectuose diligo & spirituali-
ter diligo, scilicet ad salutem animæ, non ad commodum temporale,
vel corporale. *Inueni, inquit, sed beneficio, sed exemplo, sed in Euan-
gelio,*